

młodzi przedsiębiorczy

USŁUGI BANKOWE

Materiał dydaktyczny

PARTNERZY PROGRAMU

Podczas tego moduły dowiesz się, jak powstały banki, czym się zajmują, jakie usługi i produkty mają w swojej ofercie i w jaki sposób mądrze z nich korzystać.

CZYM SĄ BANKI? HISTORIA BANKOWOŚCI

Kiedy myślimy o pieniądzach, najczęściej przed oczami mamy banknoty i monety, którymi posługujemy się na co dzień. Jednak tak naprawdę to niewielka część wszystkich pieniędzy ma właśnie taką formę. Zdecydowana ich większość jest w bankach na kontach bankowych. Mówi się, że pieniądze są zdeponowane czyli złożone, wpłacone. Ile ich jest możemy sobie je jedynie wyobrazić, ale nie mamy możliwości fizycznego ich dotknięcia.

W bankach przechowywana jest ogromna większość światowych pieniędzy. Banki odpowiadają za bezpieczeństwo ich przechowywania oraz gwarantują dostęp do zgromadzonych tam środków.

Powstanie i rozwój banków trwał na przestrzeni wieków i był odpowiedzią na powstałą potrzebę potrzeby, kiedy to ludzie dla bezpieczeństwa przekazywali swoje pieniądze i kosztowności do przechowania właśnie bankom. W zamian za przechowanie pieniędzy i kosztowności bankierzy pobierali opłatę, która stanowiła zarobek banku.

Z czasem bankierzy na potwierdzenie zdeponowanych przez osobę pieniędzy i kosztowności wystawiali tzw. „notę depozytową” czyli potwierdzenie posiadanych środków i właśnie te noty stały podstawą obrotu. Gdy osoba chciała coś kupić wystarczyło, że przekazywała wystawioną wcześniej notę i otrzymywała oczekiwany towar, a sprzedający mógł notę zamienić na konkretną sumę pieniędzy u bankiera. Było to szczególnie wygodne dla kupców, którzy nie musieli wozić ze sobą ciężkich skrzyń z monetami, a jedynie potwierdzenia zdeponowanych pieniędzy.

Wraz z rozwojem wykorzystania not depozytowych rozwijały się również pierwsze banki, wzrastała ich rola i zaufanie do nich. Noty depozytowe stawały się podobne na danym obszarze i w ten sposób narodziły się banknoty, czyli noty, który wystawiane zostały przez banki. Dzisiaj rolą emisji pieniądza czyli jego powstawania zajmuje się wyspecjalizowany bank zwany bankiem centralnym, który zależny jest publiczny i zarządzany przez państwo. W Polsce taką rolę odgrywa Narodowy Bank Polski.

W miarę rozwoju bankowości depozytowej czyli związanej z przechowywaniem pieniędzy bankierzy doszli do wniosku, że nie muszą przechowywać wszystkich posiadanych pieniędzy, a mogą część z nich pożyczyć innym i pobrać za to opłatę. W ten sposób banki zaczęły udzielać kredytów.

Bankowość obecnie

Dzisiejsze banki działają na podobnych zasadach co setki lat temu. Oczywiście zmienia się technologia, nasze nawyki, ale bankowość można oprzeć na 3 głównych filarach:

1. przyjmowanie i przechowywanie pieniędzy klientów

2. pożyczanie pieniędzy
3. bieżąca obsługa i prowadzenie rozliczeń dla klientów

Postaramy się omówić działalność banków w tych obszarach pod kątem produktów i możliwości, jakie dają nam jako klientom.

USŁUGI BANKOWE

CENTRUM ZARZĄDZANIA DOMOWYMI FINANSAMI – KONTO ROR.

Większość dorosłych ludzi posiada rachunek bieżący, czyli taki z którego zarządzają swoimi pieniędzmi. Na ten rachunek wpływa ich wynagrodzenie za pracę. Z niego płacą niezbędne przelewy opłacając czynsz czy opłaty za media. Do niego mają również wydaną kartę, którą płacą za zakupy bądź wypłacają pieniądze w bankomacie. Taki rachunek to pewnego rodzaju centrum zarządzania domowymi finansami.

Na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowy ROR warto przechowywać tylko te pieniądze, które służą codziennym wydatkom, gdyż najczęściej jest on nieoprocentowany czyli pieniądze na nim zgromadzone nie zarabiają.

Do rachunku ROR możemy wyrobić sobie kartę tzw. debetową. Jest to rodzaj karty, która umożliwi nam wypłatę gotówki z bankomatów, płacenie za zakupy w sklepach oraz możliwość robienia zakupów przez Internet. Wykonywane transakcje potwierdzamy naszym unikalnym kodem PIN, który składa się z 4 cyfr.

Karta debetowa korzysta tylko z naszych środków, które posiadamy na rachunku ROR. Nie możemy, więc zapłacić nią, jeśli nie mamy wystarczających środków pieniężnych na koncie.

Sposoby wypłaty pieniędzy z rachunku ROR

Mamy kilka różnych sposobów na wykorzystanie pieniędzy zgromadzonych na rachunku ROR:

- wypłacając je z bankomatu wykorzystując do tego kartę debetową.
- płacąc kartą debetową za zakupy w sklepach stacjonarnych i w Internecie – warto wcześniej się zorientować, że w sklepie jest terminal, który umożliwia wykonanie takiej płatności (w widocznych miejscach są naklejki organizacji wydających takie karty – MasterCard i VISA).

- wykonując przelew bankowy, który przenosi określoną kwotę pieniędzy z naszego rachunku na inny wskazany przez nas rachunek. Taki przelew wykonać możemy przez Internet logując

się na własne konto, wykorzystując aplikację mobilną, którą możemy posiadać na smartfonie a także wypełniając odpowiedni druk przelewu i udając się do oddziału banku.

Koszty prowadzenia rachunku bankowego

W każdym banku obowiązują inne cenniki usług, a więc opłaty za rachunki są zróżnicowane. Najczęściej występujące opłaty to:

- opłata za prowadzenie rachunku – jest to stała comiesięczna opłata za jego prowadzenie. Może nie być pobierana jeżeli posiadacz rachunku wykona odpowiednie czynności np. na rachunek wpłynie określona kwota pieniędzy,
- opłata za przelewy – jeżeli wykonujemy przelewy w cenniku może być informacja, że każdorazowo za niego płacimy opłatę. Obecnie wiele
- opłata za posiadanie karty debetowej – opłata naliczana co miesiąc. Niektóre oferty umożliwiają jej niepobieranie, jeżeli posiadacz wykona odpowiednią ilość transakcji bezgotówkowych na odpowiednią kwotę (tj. będzie płacił nią za zakupy).
- opłata za wypłacanie pieniędzy w bankomatach obcych sieci – nie wszystkie oferty rachunków ROR umożliwiają bezpłatną wypłatę pieniędzy we wszystkich bankomatach. Warto na to zwrócić uwagę, gdyż w przeciwnym razie musimy liczyć się z dodatkową opłatą.

Nowoczesne funkcjonalności rachunków ROR

Dostęp do rachunku przez Internet

Zdecydowana większość rachunków posiada dzisiaj możliwość obsługi przez Internet. Po zalogowaniu się, za pomocą unikalnego identyfikatora i hasła, masz możliwość sprawdzenia salda rachunku (czyli kwoty zgromadzonych pieniędzy), historii wykonanych transakcji (wpływów i wypływów środków), a także wykonania przelewów.

Mając dostęp do konta masz możliwość ustawienia ważnych parametrów bez konieczności wizyty w oddziale banku np. maksymalną wysokość dziennej wypłaty w bankomacie czy płatności bezgotówkowej. Jest to istotne pod kątem bezpieczeństwa, gdyby Twoja karta została zgubiona lub skradziona.

Aplikacja mobilna

Umożliwia dostęp do konta za pośrednictwem smartfona. Pozwala na bieżące śledzenie stanu konta, a także wykonywanie transakcji w sposób szybki, sprawny i bezpieczny. Mając aplikację mobilną banku możemy wykonywać operacje na rachunku niezależnie od miejsca w którym się znajdujemy. Poziom bezpieczeństwa korzystania z tej aplikacji jest zdecydowanie wyższy niż podczas dostępu za pośrednictwem strony internetowej.

Blik

Jest jedną z funkcji aplikacji mobilnej. Umożliwia ona płaćenie za zakupy oraz dokonywanie wypłat pieniędzy z bankomatów bez potrzeby posiadania karty debetowej. Aby zapłacić za zakupy bądź wypłacić pieniądze potrzebujesz jedynie telefonu.

Blik umożliwia również szybkie przelewy na inny numer telefonu (bez znajomości numeru rachunku). Wyobraź sobie sytuację, że jesteś na spotkaniu ze znajomymi i nie posiadasz wystarczającej ilości gotówki. Rachunek zapłacił za Ciebie kolega. Z wykorzystaniem usługi Blik bardzo szybko przekażesz pieniądze koledze, ze swojego konta na jego, ze swojego telefonu na jego.

Asystent finansowy

Coraz częściej aplikacje bankowe mają wbudowane dodatkowe opcje, które ułatwią Ci zarządzanie pieniędzmi zgromadzonymi na rachunku. Z ich pomocą w łatwy sposób możesz sprawdzić, jakie sumy wydajesz na określone cele. Możesz zaplanować swój budżet, a następnie sprawdzić jego wykonanie.

Płatności zbliżeniowe

Aktualnie wydawane karty umożliwiają wykonywanie płatności bez potrzeby wkładania jej do czytnika. Wystarczające jest tylko jej zbliżenie i płatność zostanie wykonana. Niewielkie zakupy, najczęściej do 50 zł, nie wymagają nawet potwierdzenia kodem PIN. Płatności większe potwierdzamy wbijając na terminalu swój unikalny PIN.

Możliwość wykonywania transakcji zbliżeniowych jest potwierdzana poniższym symbolem. Szukaj jego w pobliżu kasy.

Wspomaganie oszczędzania

Jeżeli masz problemy z oszczędzaniem, brak Ci nawyku, motywacji i systematyczności możesz skorzystać z możliwości, jakie dają banki. Niektóre rachunki umożliwiają włączenie opcji, która płatności w sklepach będzie zaokrąślać do pełnych 10 zł, a nadwyżkę od właściwej kwoty bank przekaże na Twoje konto oszczędnościowe.

Działa to tak. Jeśli zrobisz w sklepie zakupy na kwotę 101,99zł, bank pobiera z Twojego rachunku kwotę 110zł, ale 8,01zł trafia na Twoje konto oszczędnościowe. W ten sposób gromadzisz niewielkie oszczędności bez większego wysiłku.

Szybkie płatności internetowe

Podczas robienia zakupów przez internet zapewne zależy Ci, aby sprzedający jak najszybciej otrzymał przelew, bo to gwarantuje szybką wysyłkę towaru. Z uwagi na dużą ilość banków nie zawsze mamy rachunki w tym samym, więc wykonanie przelewu trochę trwa. Aby ułatwić transakcję są rozwiązania, które to przyspieszają takie jak Blik a także system PayU. Płatności wykonane w tych systemach są bardzo wygodne i usprawniają całą transakcję.

Zakładanie konta bankowego

Samodzielnie założyć wniosek o założenie rachunku bankowego może osoba, która, jeżeli osoba ma ukończone 18 lat. Jeśli ukończyłeś 13 lat możesz posiadać własny rachunek bankowy pod warunkiem, że jeden z Twoich rodziców (lub opiekun prawny) wyrazi na to zgodę.

Jeżeli chcesz dokonać dobrego wyboru zastanów się nad odpowiednim bankiem. Aby ci to ułatwić, przygotowaliśmy arkusz do oceny rachunku ROR. Zachęcamy Ciebie, żebyś z niego skorzystał.

Karta pracy – Ocena konta ROR

Bezpieczne korzystanie z bankowości

Korzystanie z nowoczesnej bankowości jest bardzo wygodne, ale musisz z niego odpowiedzialnie korzystać. Chroniąc hasła i zachowując niezbędne bezpieczeństwo.

Najważniejsze zasady:

- Nigdy nie ujawniaj swoich haseł oraz danych osobowych.
- Używaj silnych haseł (trudnych do złamania), którymi się logujesz do swojego konta. Więcej o hasłach przeczytasz w linku, który jest w bibliotece.
- Korzystaj tylko z zaufanych połączeń – jeżeli łączysz się za pomocą przeglądarki sprawdź, czy połączenie jest bezpieczne (symbol kłódki przy adresie), nie otwieraj strony do logowania z linków, które otrzymałeś w wiadomości e-mail z prośbą o wykonanie jakiejś operacji. Po wykonaniu transakcji wyloguj się z systemu.
- Nie loguj się do banku za pośrednictwem publicznych komputerów a także wykorzystując publiczne sieci wifi (darmowe hot-spoty) – istnieje zagrożenie, że może nastąpić przechwycenie Twoich danych i włamanie się do Twojego konta.
- Regularnie sprawdzaj swoje wyciągi bankowe (spis dokonanych transakcji) a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości zgłoś się do banku.
- Pilnuj swojej karty debetowej i staraj się ją mieć zawsze na widoku (nawet jeżeli płacisz nią za zakupy). Jeżeli stwierdzisz, że ją zgubiłeś niezwłocznie powinieneś ją zastrzec w banku (czyli zablokować). W tym celu zadzwoń na infolinię swojego banku. Warto numer infolinii mieć wprowadzony do książki adresowej w telefonie.
- Jeżeli twoja karta ma opcje płatności zbliżeniowej przechowuj ją w dedykowanym etui – kosztuje tylko kilka złotych a może zabezpieczyć Cię przed przypadkowym zeskanowaniem

danych. Gdy posiadasz płatność zbliżeniową, ale z niej nie korzystasz – wyłącz opcję w aplikacji bankowej.

OSZCZĘDZANIE

Większość dorosłych ludzi pracuje i zarabia pieniądze. Jeżeli umiejętnie nimi zarządzają, wtedy mają możliwość zaoszczędzenia pewnej kwoty. Mając oszczędności możemy zastanowić się co z nimi zrobić, żeby były bezpieczne, a jednocześnie dla nas zarabiały. Jednym z oczywistych rozwiązań jest zdeponowanie ich w banku na odpowiednim koncie, które jest oprocentowane. Bank płaci nam za możliwość korzystania z tych środków. Zysk z tego tytułu nazywamy odsetkami.

Lokaty to rachunki zawierane na określony czas. Można je porównać do zamykanej skrzynki, do której na początku wkładamy pewną kwotę pieniędzy. Przez czas trwania lokaty nie mamy możliwości zaglądania do środka tj. wypłacania i wpłacania pieniędzy. Dopiero na zakończenie umówionego okresu otrzymujemy z powrotem nasze pieniądze razem z naszymi odsetkami.

Decydując się na lokatę powinniśmy brać pod uwagę termin jej trwania (starać się przewidzieć czy te pieniądze nie będą nam potrzebne), gdyż zerwanie lokaty przed jej upływem powoduje utratę części lub całości odsetek, które zarobiliśmy w danym okresie.

Wysokość oprocentowania lokat zależy od zdeponowanej kwoty, a także okresu, na który decydujemy się powierzyć środki bankowi

Konta oszczędnościowe to rachunki służące oszczędzaniu i przynoszące nam zyski. W przeciwieństwie do lokat nie są one terminowe i umożliwiają w każdym momencie wypłatę środków bez utraty odsetek. Najczęściej raz w miesiącu taka wypłata jest bezpłatna, każda kolejna wiąże się z koniecznością poniesienia opłaty. Posiadacze konta oszczędnościowego mają też możliwość w każdym momencie wpłacić na rachunek dodatkowe środki. Nie ma takiej możliwości w przypadku lokat.

Oprocentowanie konta oszczędnościowego najczęściej zależy od kwoty, którą posiadamy na rachunku. Oprocentowanie kont oszczędnościowych jest zazwyczaj niższe niż lokat.

Ważne:

Oprocentowanie rachunków depozytowych czyli lokat i kont oszczędnościowych, podawane jest jako wartości 1 roczne. Oprocentowanie mówi nam, ile zarobimy utrzymując określoną kwotę trzymając pieniądze na lokacie lub koncie oszczędnościowym przez cały rok. Musimy jednak pamiętać, że od naszego zysku płacimy podatek od zysków kapitałowych (tzw. podatek Belki). Podatek ten nalicza i pobiera bank, a następnie przekazuje do instytucji państwowych.

Bezpieczeństwo naszych oszczędności

Skoro składamy nasze oszczędności do banku pewnie zastanawiamy się czy nasze pieniądze są bezpieczne, czy są dobrze zabezpieczone przed kradzieżami czy innymi sytuacjami, które mogą im zagrażać. Banki przykładają dużą uwagę bezpieczeństwu zabezpieczając zarówno banknoty i monety, które przechowują, ale także chroniąc pod względem teleinformatycznym, aby włamania na konta przez hakerów nie były możliwe.

Jako klienci jesteśmy też zabezpieczeni szczególnie przez instytucję, która nazywa się Bankowy Fundusz Gwarancyjny (w skrócie BFG). Jest to podmiot podlegający państwu, którego głównym zadaniem jest gwarantowanie pieniędzy zgromadzonych w bankach. Oznacza to, że jeżeli wydarzyłaby się sytuacja, że bank nie jest w stanie oddać pieniędzy, które w nim zdeponowaliśmy to BFG zwraca nam te środki. Wysokość takiej odpowiedzialności na każdego klienta w danym banku wynosi równowartość 100 000 Euro (tj. ponad 400 000 zł). Jeżeli nasze oszczędności nie przekraczają tej kwoty, to zostanie ona nam w całości zwrócona.

POŻYCZANIE PIENIĘDZY, CZYLI KREDYTY

Zdarza się tak, że nawet ludzie, którzy potrafią zarządzać swoimi finansami dochodzą do wniosku, że brakuje im pieniędzy i decydują się na ich pożyczanie. Są takie sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania (zepsuł się samochód, firma, którą prowadzimy potrzebuje pieniędzy na dobrą inwestycję) albo musimy zgromadzić dużą sumę pieniędzy na rzecz, która jest ważna w życiu (zakup domu, mieszkania) i wtedy bierzemy pod uwagę zaciągnięcie kredytu.

Banki pobierają odsetki od kredytobiorców czyli osoby zaciągające kredyty płacą za możliwość korzystania z pieniędzy. Biorąc kredyt płacimy więcej zatem lepiej korzystać z własnych oszczędności niż pożyczać pieniądze z banku.

W dzisiejszym świecie korzystanie z kredytów staje się częścią codziennego życia. Na każdym kroku jesteśmy zachęcani, żeby „kupić teraz, a zapłacić później”. Ważne jest, aby wiedzieć, kiedy skorzystanie z kredytu jest wskazane, a kiedy jest to bardzo ryzykowne i w dłuższej perspektywie może nas wpędzić w kłopoty finansowe.

Jeżeli już brać to jaki kredyt?

Wybierając kredyt mamy nie lada problem – na rynku jest bardzo dużo ofert i często trudno się w tym zorientować. Wybierając kredyt musimy wiedzieć ile ostatecznie pieniędzy będziemy musieli zapłacić przed jego zaciągnięciem, ale również w trakcie spłaty. Dlatego warto jest zwrócić się do banku, aby nam dokładnie wyliczył koszty, które będziemy zapłacić.

Kredyty oprócz oprocentowania zawierać mogą również dodatkowe opłaty t.j opłaty, prowizje, dlatego w celu łatwiejszego porównania ofert banki mają obowiązek podawać *Rzeczywistą Roczną Stopę Oprocentowania* (RRSO). Jest to parametr, który w sposób procentowy podaje całkowity koszt kredytu tak aby ułatwić jego porównanie i zorientować ile naprawdę kosztuje.

Czym różni się kredyt od pożyczki

Główna różnica polega na tym, że kredyty udzielane są przez banki i dostajemy je na konkretny cel. Zakup samochodu, remont lub zakup domu. Natomiast pożyczki nie mają określonego celu. Można je wydać na dowolny cel, a otrzymać je możemy od różnych firm, które często określa się jako „firmy pożyczkowe”. Pożyczkę możemy również uzyskać od rodziny czy znajomych, którzy chcą nam pomóc.

Kredyty i pożyczki spłacane są najczęściej w okresach miesięcznych, czyli co miesiąc spłacamy należne odsetki oraz trochę kapitału. Taką spłatę nazywamy ratą.

Ważne

Kredyty i pożyczki są różne – niektóre mają niższe oprocentowanie, inne wysokie, jednak najczęściej najdroższymi produktami okazują się te w niewielkiej wysokości, które trzeba szybko spłacić (tzw. chwilówki). Płacić trzeba za nie bardzo dużo.

Zabezpieczenie kredytów

Istnieje główny podział kredytów na te, które są zabezpieczone i takie, które zabezpieczenia nie posiadają.

Kredyty zabezpieczone z reguły są tańsze, gdyż bank ma większą ochronę gwarantującą mu spłacenie długu. Jeżeli kredytobiorca czyli osoba, która zaciągnęła kredyt, nie będzie w stanie go spłacić, bank zabierze rzecz, która stanowi jego zabezpieczenie. Może to być np. dom, mieszkanie czy samochód. Oczywiście przedmiot zabezpieczenia jest określony w momencie, kiedy kredyt jest zaciągany.

Kredyty niezabezpieczone nie przewidują żadnego zabezpieczenia, ale oczywiście należy je spłacać w określonych terminach a jeżeli zachodzi potrzeba bank skieruje sprawę do sądu, aby wymusić jego spłatę.

Zróżnicowanie ceny kredytu zależy również od ryzyka kredytowego. Jest to parametr, który pokazuje jak duże jest zagrożenie, że kredyt nie zostanie spłacony. Ważnym elementem przy jego ocenie jest nasza historia kredytowa, która pokazuje jak wcześniej rzetelnie wywiązywaliśmy się z terminową spłatą kredytów. Jeżeli spłacaliśmy je zgodnie z terminem i ustaleniami, nasza historia jest pozytywna. Jeśli jest pozytywna, to mamy dużą szansę na otrzymanie nowego kredytu w atrakcyjnej cenie. Jeżeli nie wywiązywaliśmy się z terminowej spłaty, wtedy bank może zgodzić się pożyczyć pieniądze za wyższą cenę, ponieważ będzie bał się czy taka sytuacja znowu nie będzie miała miejsca lub w ogóle może odmówić jego udzielenia.

Karty kredytowe

Jest to dość popularna forma pożyczania pieniędzy w postaci plastikowej karty, którą możemy płacić za zakupy. Raz w miesiącu otrzymujemy informację od banku o wysokości naszego zadłużenia wraz z informacją, jaka jest minimalna kwota, którą musimy uregulować. Jeżeli spłacimy zadłużenie w całości (a nie tylko minimalną kwotę) wtedy nie są nam naliczane odsetki.

Karta kredytowa to bardzo użyteczny produkt – umożliwia rezerwację biletów samolotowych, zakupy on-line również w zagranicznych sklepach. Jeżeli zaczniemy postępować lekkomyślnie, możemy ponieść srogie konsekwencje w postaci wysokich odsetek, które przyjdzie nam zapłacić.

Ważne:

Korzystając z karty kredytowej tej naprawdę zaciągamy kredyt, bo pieniądze, które wydajemy nie są nasze. Jeżeli spłacimy je w terminie, który widnieje na wyciągu, nie zapłacimy odsetek, Jeśli nie spłacimy całości kwoty z wyciągu karty zostaną nam naliczone odsetki od całego zadłużenia.

Podsumowanie

Jak pewnie się zorientowałeś korzystanie z usług banków jest bardzo wygodne. Oszczędza nasz czas i pomaga w zarządzaniu pieniędzmi. Wymaga jednak odpowiedzialności i zachowania podstawowych zasad bezpieczeństwa. Mamy nadzieję, że dzięki modułowi z jednej strony poznałeś korzyści korzystania z usług bankowych, a także dowiedziałeś się, jak robić to w sposób bezpieczny i mądry.

Bank/Instytucja	
Nazwa oferty	
Oprocentowanie	
Miesięczny koszt prowadzenia rachunku	
Miesięczna opłata za kartę debetową	
Opłata za wykonanie przelewu zewnętrznego	
Opłata za wypłatę środków z bankomatu	
Dodatkowe istotne funkcje/cechy oferty np. - dostęp przez Internet - aplikacja mobilna - Blik	
Inne elementy, które wpływają na wybór tej oferty	